

อรรถวิทยากับการศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถวิทยากับการศึกษา (axiology and education) เกิดขึ้น เพราะเหตุว่าบรรดาบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น นักการศึกษา และครูต่างก็มีความจำเป็นต้องทำการตัดสินใจในการกำหนดคุณค่าของการศึกษา (educational values) ซึ่งเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการศึกษา (educational decision making) ในด้านต่าง ๆ หลายๆ ด้าน เช่น การประเมินคุณค่า (value) ของนโยบาย (policy) และวัตถุประสงค์ (objectives) ของการศึกษา การประเมินคุณค่าของรายวิชาต่าง ๆ ก่อนการตัดสินใจบรรจุไว้ในหลักสูตร การพิจารณากำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมินคุณค่าความสัมฤทธิ์ผลของการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ฯลฯ ในการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของการศึกษาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ นอกจากจะต้องอาศัยพื้นฐานทางอภิปรัชญาและทางญาณวิทยาของการศึกษาแล้ว ยังจะต้องอาศัยพื้นฐานทางอรรถวิทยาของการศึกษาก็ด้วย เพราะความจำเป็นดังกล่าวนี้ ทำให้อรรถวิทยามีความสัมพันธ์กับการศึกษา

ความหมายของอรรถวิทยา

คำ "อรรถวิทยา" เป็นสาขาของปรัชญาที่ว่าด้วยธรรมชาติของคุณค่า และเป็นคำที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้มีความหมายตรงกับคำ 'axiology' ซึ่งเป็นคำภาษาอังกฤษที่มีรากศัพท์มาจากคำภาษากรีกสองคำคือคำ 'axios' ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า 'of like value, worthy' (แปลว่า คุณค่า, ทรงคุณค่า) และคำ 'logos' ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า 'account, reason, theory' (แปลว่า เกี่ยวข้องด้วย, เหตุผล, ทฤษฎี) ดังนั้น คำ axiology จึงหมายความว่า "ทฤษฎีคุณค่า" (theory of value)

คำ "คุณค่า" ที่ใช้ในที่นี้มีความหมายตรงกับคำ 'value' ในภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายถึง "สิ่งที่พึงปรารถนา"

(the desired) "สิ่งที่พึงประสงค์ให้บังเกิดขึ้น" (the preferred) และ "สิ่งดีงาม หรือ คุณความดี" (the good) เมื่อก้าวถึงคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมหมายถึงคุณประโยชน์หรือคุณความดีของสิ่งนั้น บางอย่างอาจมีคุณค่าหลายด้าน แต่บางอย่างอาจมีคุณค่าเพียงด้านเดียว เช่น คุณค่าของวัตถุหรือสสาร อาจแบ่งออกได้เป็นคุณค่าทางเศรษฐกิจ และคุณค่าทางสุนทรียภาพ ส่วนคุณค่าของความคิดอาจแบ่งออกได้เป็นคุณค่าทางเหตุผล และคุณค่าทางปัญญา และสำหรับคุณค่าของความประพฤติเพียงด้านเดียว คือ คุณค่าทางจริยะเท่านั้น

ขอบเขตของอรรถวิทยา (scope of axiology)

วิชาอรรถวิทยาแบ่งออกเป็นหมวดย่อย ๆ ได้สองหมวด คือ

๑. จริยศาสตร์ (ethics) ได้แก่ หมวดความรู้ที่ว่าด้วยระบบความคิดสำหรับการตรวจสอบคุณค่าของความประพฤติ เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งว่าความประพฤตินั้น ๆ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ความรู้นี้ดังกล่าวนี้ บางครั้งมีชื่อเรียกว่า "ปรัชญาจริยธรรม" หรือ "ปรัชญาศีลธรรม"

๒. สุนทรียศาสตร์ (aesthetics) ได้แก่ หมวดความรู้ที่ว่าด้วยระบบความคิด สำหรับการตรวจสอบคุณค่าทางสุนทรียภาพ (aesthetical values) ของธรรมชาติ และวัตถุหรือสสารซึ่งอาจแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ เช่น ทางด้านศิลปะ ดนตรี และวรรณคดี เป็นต้น

ความรู้ทางอรรถวิทยาทั้งสองหมวดคือ จริยศาสตร์และสุนทรียศาสตร์นี้ ส่วนเป็นความรู้ที่มุ่งแสวงหาคำตอบของปัญหาทางด้านคุณค่า ซึ่งเป็นปัญหาที่บรรดานักปรัชญาต่างก็มีความสนใจศึกษากันมาตั้งแต่สมัย

กรีกโบราณจนถึงทุกวันนี้ และปัญหาทางค่านิยมค่านั้นอาจแบ่งออกได้เป็นสามลักษณะคือ (๑) ปัญหาเรื่องธรรมชาติของคุณค่า เช่น คุณค่า คืออะไร คุณค่ามีลักษณะเป็นอัตวิสัย หรือวัตถุวิสัย และคุณค่าเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ เป็นต้น (๒) ปัญหาเรื่องแหล่งกำเนิดของคุณค่า เช่น อะไรคือแหล่งกำเนิดของคุณค่า และใครเป็นผู้ให้กำเนิดคุณค่า มนุษย์ หรือ พระเจ้า เป็นต้น และ (๓) ปัญหาเรื่องเกณฑ์สำหรับตรวจสอบและตัดสินคุณค่าแบ่งออกเป็นกี่ระดับ และอะไรคือวิธีตรวจสอบคุณค่าที่น่าเชื่อถือได้มากที่สุด

ทฤษฎีอรรถวิทยา

ทฤษฎีอรรถวิทยาอาจแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มที่แตกต่างและขัดแย้งกันอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ

๑. **ทฤษฎีอรรถวิทยากลุ่มอัตนิยม** (subjectivism) นักปรัชญาในกลุ่มนี้มีความเห็นว่าคุณค่าขึ้นอยู่กับการยอมรับของผู้ตัดสิน และยอมเปลี่ยนแปลงได้ หลักขั้นต้นของการกำหนดคุณค่าที่นักปรัชญากลุ่มนี้ยึดถือได้แก่ความเชื่อที่ว่า มนุษย์ คือ แหล่งกำเนิดของคุณค่า และมนุษย์ย่อมมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกและรู้จักว่าคุณค่าใดเป็นคุณค่าที่ตนปรารถนาและสามารถบันดาลให้เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง

๒. **ทฤษฎีอรรถวิทยากลุ่มปรนนิยม** (objectivism) นักปรัชญาในกลุ่มนี้มีความเห็นว่าคุณค่าของสิ่งใดย่อมมีอยู่จริงภายในสิ่งนั้น และยอมเปลี่ยนแปลงไม่ได้ หลักขั้นต้นของการกำหนดคุณค่าที่นักปรัชญากลุ่มนี้ยึดถือได้แก่ความเชื่อที่ว่า คุณค่าที่แท้จริงย่อมมีสถานะเป็น สิ่งสัมบูรณ์และการตรวจสอบคุณค่าทุกอย่างย่อมทำได้ด้วยการอาศัยข้อกำหนดที่อาจแตกต่างกันได้ เช่น ฝ่ายศาสนายึดทฤษฎีของศาสนา ส่วนฝ่ายที่ยึดถือหลักวิทยาศาสตร์อาจยึดถือข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

นอกจากการแบ่งทฤษฎีอรรถวิทยาออกเป็นสองกลุ่ม ตามลักษณะของกลุ่มความคิดที่แตกต่างกันดังกล่าวข้างต้นแล้ว อาจแบ่งทฤษฎีอรรถวิทยาออกได้ตามทฤษฎีอภิปรัชญาและทฤษฎีญาณวิทยา ซึ่งเป็น

ความรู้พื้นฐานของการกำหนดทฤษฎีอรรถวิทยานั้น ๆ คือ (๑) การแบ่งทฤษฎีอรรถวิทยาออกตามทฤษฎีอภิปรัชญาและทฤษฎีญาณวิทยาของนักปรัชญาแต่ละคน เช่น ทฤษฎีอรรถวิทยาของเพลโต (Plato; 428-347 B.C.) สปิโนซ่า (Spinoza; 1632-1677) โบซังเกท์ (Bosanquet; 1848-1923) ฯลฯ และ (๒) การแบ่งทฤษฎีอรรถวิทยาออกตามทฤษฎีอภิปรัชญาและทฤษฎีญาณวิทยาของปรัชญาลัทธิต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีอรรถวิทยาของลัทธิจิตนิยม (idealist axiology) ทฤษฎีอรรถวิทยาของลัทธิสังคมนิยม (realist axiology) และทฤษฎีอรรถวิทยาของลัทธิปฏิบัตินิยม (pragmatist axiology) เป็นต้น

บทบาทของพื้นฐานทางอรรถวิทยาของการศึกษา

ปัญหาที่เกี่ยวกับคุณค่าของการศึกษา เป็นปัญหาที่บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษามักประสบอยู่เสมอ เช่น นักการศึกษาอาจต้องประเมินคุณค่าที่พึงประสงค์ของสังคมเพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายของการศึกษา ผู้ปกครอง หรือบิดามารดาของนักเรียนประเมินคุณค่าของนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโรงเรียนก่อนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนสำหรับบุตรหลานของตน โรงเรียนประเมินคุณค่าของความสนใจและความต้องการของชุมชนก่อนการตัดสินใจกำหนดโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน นักเรียนหรือผู้เรียนประเมินคุณค่าของรายวิชาต่าง ๆ ก่อนการตัดสินใจเลือกเรียนวิชานั้น ๆ นักบริหารการศึกษาประเมินคุณค่าของหลักสูตร ครูหรือผู้สอนประเมินผลการเรียนในแต่ละรายวิชาของนักเรียนหรือผู้เรียนแต่ละคน ฯลฯ ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ ล้วนเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับคุณค่าของการศึกษาซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกและการกำหนดคุณค่าของการศึกษา และในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกและการกำหนดคุณค่าของการศึกษานั้น จำเป็นจะต้องอาศัย

ความรู้ เพื่อยึด ปัญหา ในการ กำหนด ออกได้ (๒) บ ของกา: คุณค่า: ด้านต่าง: ที่เกี่ยว: ประสง: ต่าง ๆ : ทางอรรถ: สามปร: ของคุณ: คำถามค: ของการ: เปลี่ยน: กำเนิด: การค้น: กำเนิด: หรือใคร: มาตรา: เช่น กา: เกณฑ์: เกณฑ์: เกณฑ์? ระดับ: ที่มีความ

กันนั้น ๆ
ขงฎีกิ-
แต่ละคน
8-347
รชังเกท
ารแบ่ง
ะทฤษฎี
ุอรรถ-
ทฤษฎี
y) และ
gmatist

าของ

นปัญหา
รศึกษา
ประเมิน
เป้าหมาย
นักเรียน
รงค์ของ
รับบุตร-
วมสนใจ
กำหนด
ประเมิน
อกเรียน
ค่าของ
ในแต่ละ
1 ปัญหา
ค่าของ
ใจเลือก
การแก้
ือกและ
้ออาจสัย

ความรู้ที่เกี่ยวกับพื้นฐานทางอรรถวิททยาของการศึกษา เพื่อยึดเป็นหลักในการค้นหาคำตอบที่ชัดเจนที่สุดของปัญหาที่เกี่ยวกับคุณค่าของการศึกษา

บทบาทของพื้นฐานทางอรรถวิททยาของการศึกษา ในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกและการกำหนดคุณค่าของการศึกษาในด้านต่าง ๆ นั้น อาจแบ่งออกได้เป็นสองลักษณะคือ (๑) บทบาททั่วไป และ (๒) บทบาทเฉพาะ

๑. บทบาททั่วไปของพื้นฐานทางอรรถวิททยาของการศึกษา ได้แก่บทบาทในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับคุณค่าของการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาโดยทั่วไป เช่น ปัญหาที่เกี่ยวกับการประเมินคุณค่าของนโยบาย และวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประเภทของหลักสูตร โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน ฯลฯ บทบาททั่วไปของพื้นฐานทางอรรถวิททยาของการศึกษานี้ อาจแบ่งออกได้เป็นสามประการ คือ

๑.๑ บทบาทในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับธรรมชาติของคุณค่าของการศึกษา เช่น การค้นหาคำตอบของคำถามดังต่อไปนี้ อะไรคือคุณค่าของการศึกษา? คุณค่าของการศึกษาที่แท้จริงมีหรือไม่? คุณค่าของการศึกษาเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ได้? ฯลฯ

๑.๒ บทบาทในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด หรือต้นกำเนิดของคุณค่าของการศึกษา เช่น การค้นหาคำตอบของคำถามดังต่อไปนี้ อะไรคือแหล่งกำเนิดของคุณค่าของการศึกษา? ใครเป็นผู้ให้กำเนิด หรือใครเป็นผู้กำหนดคุณค่าของการศึกษา ฯลฯ

๑.๓ บทบาทในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานสำหรับตรวจสอบและวัดคุณค่าของการศึกษา เช่น การค้นหาคำตอบของคำถามดังต่อไปนี้ อะไรคือเกณฑ์มาตรฐานสำหรับวัดคุณค่าของการศึกษา และเกณฑ์มาตรฐานนั้นจะต้องมีเพียงเกณฑ์เดียวหรือหลายเกณฑ์? คุณค่าของการศึกษามีหลายระดับ หรือมีเพียงระดับเดียว อะไรคือวิธีตรวจสอบคุณค่าของการศึกษาที่มีความน่าเชื่อถือได้มากที่สุด ฯลฯ

๒. บทบาทเฉพาะของพื้นฐานทางอรรถวิททยาของการศึกษา ได้แก่ บทบาทในการแก้ปัญหาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งของการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับภาระหน้าที่เฉพาะของกระบวนการศึกษาทั้งหมด และเป็นบทบาทที่เกิดจากการนำความรู้เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งของวิชาอรรถวิททยา คือ จริยศาสตร์ หรือ สุนทรียศาสตร์ มาใช้เป็นพื้นฐานของจริยศึกษา หรือ ศิลปศึกษา ตามลำดับ

บทบาทเฉพาะของพื้นฐานทางอรรถวิททยาของการศึกษานี้ อาจแบ่งออกได้เป็นสองส่วน ดังนี้

๒.๑ บทบาทของพื้นฐานทางจริยศาสตร์ของการศึกษา ได้แก่ บทบาทในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดจริยศึกษา

๒.๒ บทบาทของพื้นฐานทางสุนทรียศาสตร์ของการศึกษา ได้แก่ บทบาทในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดศิลปศึกษา

บทบาทต่าง ๆ ของพื้นฐานทางอรรถวิททยาของการศึกษา ดังกล่าวข้างต้นนี้ คือ สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนที่มีพื้นฐานทางอรรถวิททยาของการศึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ดังตัวอย่างของโรงเรียนสามแห่งที่มีพื้นฐานทางอรรถวิททยาของการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งได้นำมากล่าวไว้ในตอนต่อไป

การนำอรรถวิททยาไปใช้ในโรงเรียน

โรงเรียนที่ยึดถือทฤษฎีอรรถวิททยาของลัทธิจิตนิยม

๑. อรรถวิททยาของลัทธิจิตนิยม สรุปได้ดังนี้

นักจิตนิยมเชื่อว่าคุณค่าที่แท้จริงคือ คุณค่าสัมบูรณ์ (absolute value) ซึ่งมีลักษณะเป็นคุณค่าที่กำหนดไว้เป็นบรรทัดฐานแน่นอน มีความคงที่แน่นอนตลอดกาล ไม่เปลี่ยนแปลงตามกาลเทศะ และเป็นคุณค่าที่ใช้ได้ทั่วไป เพราะเป็นแก่นแท้ของการดำเนินชีวิตสำหรับทุกคน การเข้าถึงคุณค่าสัมบูรณ์ดังกล่าวนี้ย่อมทำได้ด้วยการพัฒนาจิตใจให้มีสมรรถภาพในการใช้เหตุผลสูงสุด และการตรวจสอบคุณค่าที่แท้จริงย่อมทำได้ด้วย

วิธีการตรวจสอบทฤษฎีความสม่ำเสมอ (consistency theory) หมายความว่าสามารถตรวจสอบกับความเชื่อทางอภิปรัชญา ญาณวิทยาและแง่มุมอื่น ๆ ได้ผลตรงกันทุกครั้ง

๒. ทฤษฎีคุณค่าการศึกษาของนักการศึกษาฝ่ายจิตนิยม สรุปเป็นข้อ ๆ ได้สี่ข้อ คือ

๒.๑ คุณค่าการศึกษาที่แท้จริงเป็นคุณค่าการศึกษาแบบปรนัย คือ ไม่ใช่คุณค่าการศึกษาที่แต่ละคนมีโอกาสเลือกและกำหนดสำหรับตนเอง แต่เป็นคุณค่าการศึกษาที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว และนักเรียนทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องยอมรับและยึดถืออย่างจริงจังเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

๒.๒ คุณค่าการศึกษาที่แท้จริงมีแหล่งกำเนิดมาจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมได้อุบัติขึ้นสืบต่อกันตลอดมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว การตรวจสอบคุณค่าการศึกษาจึงนิยมใช้วิธีอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นสำคัญ โดยเชื่อว่าคุณค่าการศึกษาใดที่ผ่านการตรวจสอบทางประวัติศาสตร์เป็นระยะเวลานานมากเท่าใดก็ยิ่งมีคุณสมบัติของคุณค่าการศึกษาที่แท้จริงมากเท่านั้น

๒.๓ คุณค่าการศึกษาที่แท้จริงย่อมมีคุณวิเศษสำหรับคนทุกคน คือ เมื่อผู้ใดเป็นผู้มีคุณค่า การศึกษาที่แท้จริงแล้ว ผู้นั้นย่อมมีความเจริญอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะและเทศะจะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม

๒.๔ คุณค่าการศึกษาที่แท้จริงย่อมมีเนื้อหาสาระสำคัญที่คงที่แน่นอน และไม่เปลี่ยนแปลงตามกาลและเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เกณฑ์มาตรฐานสำหรับการตรวจสอบคุณค่าการศึกษาจึงมีเพียงเกณฑ์เดียวที่แน่นอนและใช้สำหรับการตรวจสอบคุณค่าการศึกษาของทุก ๆ คน

๓. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าการศึกษาของโรงเรียนที่ยึดถือทฤษฎีคุณค่าการศึกษาของนักการศึกษาฝ่ายจิตนิยม โรงเรียนที่ยึดถือทฤษฎีคุณค่าการ

ศึกษาของนักการศึกษาฝ่ายจิตนิยม ดังกล่าวแล้วในตอนต้น มีหลักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น คุณค่าจริยธรรม (ethical values) และคุณค่าสุนทรียภาพ (aesthetical values) เป็นต้น แบ่งออกได้เป็นสามประการ คือ

๓.๑ โรงเรียนเป็นสถาบันสังคม (social institute) ที่มีความสำคัญสูงสุดในการทำหน้าที่ปลูกฝังคุณค่าการศึกษาให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน และถือว่าความล้มเหลวในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของโรงเรียน คือ สาเหตุของปัญหาสังคม ดังนั้น โรงเรียนจึงมีความรับผิดชอบโดยตรงในการเลือกและกำหนดคุณค่าการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม และการจัดเตรียมกิจกรรมและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้เหมาะสมที่สุด เพื่อประโยชน์ในการฝึกอบรมนักเรียนให้ได้รับคุณค่าการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามที่สังคมปรารถนาทุกประการ

๓.๒ จุดมุ่งหมายของการปลูกฝังคุณค่าการศึกษาให้แก่นักเรียนแบ่งออกได้เป็นสองประการคือ (๑) เพื่อสร้างศรัทธาในคุณค่าอุดมการณ์ (ideal values) ด้านต่าง ๆ ของสังคม เป็นต้นว่า อุดมการณ์ชาติ เช่น สังคมไทยต้องมุ่งฝึกอบรมให้คนไทยมีศรัทธาในอุดมการณ์ชาตินิยมแบบไตรภาคี คือ ศรัทธาในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ (๒) เพื่อปลูกฝังความรู้สึกสำนึกในหน้าที่ที่บุคคลจำเป็นต้องยอมรับและยึดมั่นในคุณค่าอุดมการณ์ของสังคม เพราะเป็นรากเหง้าแห่งความเจริญของแต่ละบุคคลในอนาคต และเป็นรากเหง้าแห่งความเจริญและความมั่นคงของสังคมเป็นสำคัญ

๓.๓ การตัดสินใจคุณค่าการศึกษาจะต้องตัดสินใจตามเกณฑ์มาตรฐานเท่านั้น เกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวนี้คือ เกณฑ์ที่มีความแน่นอน เพียงตรง เชื่อถือได้ สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานสากล และเป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความเป็นเลิศ

โรงเรียน
ลัทธิจิตนิยม
๑
น
อยู่จริง
เป็นผู้ใช้
เพื่อประ
จึงเปลี่ย
แหล่งก
สภาวะ
ชาติแล
แท้จริง
ทฤษฎี
ซึ่งถือว่า
สอดคล้อง
กำเนิด
คล้อยดัง
สังคม
๒
จิตนิยม
มาจาก
รวบรวม
ธรรมช
การศึกษา
แวดล้อม
สำคัญ
คุณค่า
พฤติกรรม
คุณค่า
กับธรรม
อัน คว
สำคัญ

โรงเรียนที่ยึดถือทฤษฎีอรรถวิทยาของ ลัทธิสัจนิยม

๑. อรรถวิทยาของลัทธิสัจนิยม สรุปได้ดังนี้

นักสัจนิยมเชื่อว่าคุณค่าที่แท้จริง คือ คุณค่าที่มีอยู่จริงตามธรรมชาติ และเป็นคุณค่าทางวัตถุ มนุษย์เป็นผู้เลือกและกำหนดคุณค่าที่แท้จริงสำหรับตนเอง เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตของตน คุณค่าที่แท้จริงจึงเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลและเทศะที่แตกต่างกัน แหล่งกำเนิดของคุณค่าที่แท้จริงได้แก่สิ่งต่าง ๆ ที่มีสถานะเป็นวัตถุและมีอยู่จริงตามธรรมชาติ คือ มนุษยชาติและทรัพยากรธรรมชาติ การตรวจสอบคุณค่าที่แท้จริงย่อมตรวจสอบได้ด้วยวิธีการตรวจสอบตามทฤษฎีความสอดคล้อง (correspondence theory) ซึ่งถือว่าคุณค่าใดจะเป็นคุณค่าที่แท้จริง ย่อมมีคุณสมบัติสอดคล้องกับคุณสมบัติของคุณค่าที่มีอยู่จริงในแหล่งกำเนิดตามธรรมชาติของมันและการตัดสินความสอดคล้องดังกล่าวนี้ อาศัยการสังเกตที่มีระบบ หรือการสังเกตตามวิธีวิทยาศาสตร์

๒. ทฤษฎีคุณค่าการศึกษาของนักการศึกษาฝ่าย สัจนิยม สรุปเป็นข้อ ๆ ได้สี่ข้อ ดังนี้

๒.๑ คุณค่าการศึกษาที่แท้จริงมีแหล่งกำเนิดมาจากศาสตร์ (sciences) สาขาต่าง ๆ เพราะเป็นแหล่งรวบรวมข้อเท็จจริง (facts) เกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ

๒.๒ คนแต่ละคนเป็นผู้เลือกและกำหนดคุณค่าการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่ง

๒.๓ คุณค่าการศึกษาที่แท้จริงมีเนื้อหาสาระสำคัญสอดคล้องกฎธรรมชาติ ซึ่งเป็นกฎเหตุผลที่แท้จริง คุณค่าการศึกษาจึงเป็นคุณค่าที่อธิบายได้ตามทฤษฎีพฤติกรรม

๒.๔ เกณฑ์มาตรฐานสำหรับการตรวจสอบคุณค่าการศึกษาควรมีหลายระดับ เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละบุคคลและเกณฑ์มาตรฐานแต่ละอัน ควรยึดถือหลักแห่งประโยชน์สุขของบุคคลเป็นสำคัญ

๓. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าการศึกษาของโรงเรียนที่ยึดถือทฤษฎีคุณค่าการศึกษาของนักการศึกษาฝ่ายสัจนิยม โรงเรียนที่ยึดถือทฤษฎีคุณค่าการศึกษาของนักการศึกษาฝ่ายสัจนิยม ดังกล่าวแล้วข้างต้นนี้มีหลักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น คุณค่าจริยธรรม และคุณค่าสุนทรียภาพ เป็นต้น แบ่งออกได้เป็นสามประการ คือ

๓.๑ โรงเรียนเป็นสถาบันสังคมสถาบันหนึ่งในบรรดาสถาบันสังคมทั้งหลายที่มีหน้าที่ถ่ายทอดคุณค่าการศึกษาให้แก่เยาวชนเพื่อให้เขาได้รับคุณค่าการศึกษาที่มีอยู่จริงในสังคมปัจจุบัน บทบาทของโรงเรียนในการถ่ายทอดคุณค่าการศึกษาดังกล่าวนี้ จึงมีความสำคัญมากเท่า ๆ กับบทบาทของสถาบันสังคมอื่น ๆ ดังนั้นความรับผิดชอบโดยตรงของโรงเรียน คือ (๑) การประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณค่าการศึกษาด้านต่าง ๆ ของสังคมปัจจุบันไว้ให้มากที่สุด (๒) การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ตรงกับสภาพที่แท้จริงของสังคมปัจจุบัน และ (๓) การจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้รับการถ่ายทอดคุณค่าการศึกษาที่ตรงตามความเป็นจริงของสังคมปัจจุบัน

๓.๒ จุดมุ่งหมายของการถ่ายทอดคุณค่าการศึกษาให้แก่นักเรียนแบ่งออกได้เป็นสองประการ คือ (๑) เพื่อให้ให้นักเรียนยอมรับว่ากฎธรรมชาติคือ กฎเหตุผลที่แท้จริง และเป็นกฎสำหรับการใช้ในการตัดสินใจเลือกยึดถือคุณค่าการศึกษา และ (๒) เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณค่าการศึกษาในระดับที่ทำให้เขาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

๓.๓ เกณฑ์ตัดสินคุณค่าการศึกษา ได้แก่เกณฑ์ตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งได้แก่เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นจากข้อเท็จจริงที่ได้จากศาสตร์ต่าง ๆ เช่น จิตวิทยา-พัฒนาการ และสังคมศาสตร์ เป็นต้น

โรงเรียนที่ยึดถือทฤษฎีอรรถวิทยาของลัทธิปรัชญา

๑. อรรถวิทยาของลัทธิปรัชญาสรุปได้ดังนี้

แล้วใน
ในด้าน
และคุณค่า
จึงออกได้

institute)
ซึ่งคุณค่า
ว่าความ
เรียน คือ
งมีความ
นค่าการ-
ระการจัด-
มโรงเรียน
นนักเรียน
าพตามที่

นค่าการ-
ะการคือ
| values)
ชาติ เช่น
ในอุดม-
ภาพันชาติ
เผิงความ
มรับและ
:เป็นราก
คค และ
องสังคม

องตัดสิน
ังกล่าวนี้
ได้ สอด
ที่กำหนด
ก็มีความ

นักปฏิบัตินิยมมีความเชื่อว่าคุณค่าที่แท้จริง คือ ประสพการณ์ของแต่ละคน มีความแตกต่างกัน และเปลี่ยนแปลงได้ แหล่งกำเนิดของคุณค่าที่แท้จริงคือ อันตรกิริยา (interaction) ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม บุคคลจึงมีสิทธิและหน้าที่ในการกำหนดและเลือก คุณค่าที่แท้จริงสำหรับตนเองโดยคำนึงถึงสัมพันธภาพ ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม การตรวจสอบคุณค่าที่แท้จริงตรวจสอบได้ด้วยวิธีการ ตรวจสอบตามทฤษฎีประโยชน์นิยม (utilitarianism) ซึ่งถือว่าคุณค่าที่แท้จริงย่อมได้แก่คุณค่าที่มีประโยชน์ สำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัญหาของ บุคคลนั้น และปัญหาของสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ทฤษฎีคุณค่าการศึกษาของนักการศึกษาฝ่ายปฏิบัตินิยม สรุปเป็นข้อ ๆ ได้สั้นๆ ดังนี้

๒.๑ คุณค่าการศึกษาที่แท้จริงของแต่ละคน เกิดจากอันตรกิริยา (interaction) ระหว่างบุคคลนั้น กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้น เนื้อหา (matter) ของ คุณค่าการศึกษาคือเนื้อหาที่ได้จาก (๑) ธรรมชาติของ มนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต (๒) ธรรมชาติของสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ทางภูมิศาสตร์ เนื้อหาที่ได้จากองค์ประกอบทั้งสองส่วนนี้ มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น และอย่างเหมาะสม

๒.๒ คุณค่าการศึกษาที่แท้จริงของแต่ละคน ย่อมมีลักษณะสอดคล้องกับลักษณะของประสพการณ์ ของเขา คือ มีพัฒนาการไปเรื่อย ๆ คุณค่าการศึกษา ในปัจจุบันอาศัยคุณค่าการศึกษาในอดีตเป็นพื้นฐาน และเป็นจุดเริ่มต้นของคุณค่าการศึกษาในอนาคต การ พัฒนาคุณค่าการศึกษาจะดำเนินไปในลักษณะดังกล่าว นี้และเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องทำเพื่อพัฒนาการดำรงชีวิต ของบุคคล และสังคมให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

๒.๓ คนแต่ละคนเป็นผู้เลือกและกำหนดคุณค่า การศึกษาสำหรับตนเองโดยยึดถือหลักสองประการ คือ (๑) ยึดถือประสิทธิภาพทางปฏิบัติ (practical efficiency) และ (๒) ยึดถืออุดมการณ์สังคมประชาธิปไตย

๒.๔ เกณฑ์ตัดสินคุณค่าการศึกษา คือ เกณฑ์ แบบสัมพัทธ์ (relative criteria) ซึ่งถือเอาสัมพันธภาพ ระหว่างผลประโยชน์ของส่วนบุคคลและผลประโยชน์ ของส่วนรวมเป็นหลักในการกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณค่า การศึกษา

๓. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าการศึกษาของ โรงเรียนที่ยึดถือทฤษฎีคุณค่าการศึกษาของนักการศึกษาฝ่ายปฏิบัตินิยม โรงเรียนที่ยึดถือทฤษฎีคุณค่าการศึกษา ของนักการศึกษาฝ่ายปฏิบัตินิยมดังกล่าวแล้วข้างต้น มีหลักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น คุณค่าจริยธรรม และคุณค่าสุนทรียภาพ เป็นต้น แบ่ง ออกได้เป็นสามประการ คือ

๓.๑ โรงเรียนต้องร่วมมือสถาบันสังคมอื่น ๆ ทำหน้าที่ในการเสริมสร้างประสพการณ์ทางคุณค่า การศึกษาให้แก่นักเรียน ความรับผิดชอบโดยตรงของ โรงเรียน ได้แก่ (๑) การจัดเตรียมโครงการต่าง ๆ เพื่อ ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้รับประสพการณ์ ทางคุณค่าการศึกษา รวมทั้งภายในและนอกโรงเรียน และเป็นโครงการที่เสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างประสพการณ์ ทางคุณค่าการศึกษาของนักเรียนได้เป็นอย่างดี (๒) การกระตุ้นนักเรียนให้มีความตื่นตัวและมีความสนใจ ในการตรวจสอบคุณค่าการศึกษาของตนอยู่เสมอ และ (๓) การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มี บรรยากาศของสังคมประชาธิปไตย

๓.๒ จุดมุ่งหมายของการเสริมสร้างประสพ- การณ์ทางคุณค่าการศึกษาให้แก่ นักเรียน แบ่งออกได้ เป็นสองประการคือ (๑) เพื่อให้นักเรียนยอมรับว่าคุณค่า การศึกษาที่แท้จริงเกิดจากกระบวนการกลุ่ม (group process) และ (๒) เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าคุณค่าการ การศึกษาที่แท้จริงคือ คุณค่าที่มีประสิทธิภาพทางปฏิบัติ

๓.๓ การสร้างเกณฑ์สำหรับตัดสินคุณค่า การศึกษาให้ยึดถือความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ ของบุคคลและผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก เกณฑ์ดังกล่าวย่อมเปลี่ยนแปลงได้

สมบูรณั์ พรรณภาพ

Bram-
N
Knell
Jc
Marst
P

บรรณานุกรม

- Brameld, Theodore. Philosophies of Education in Cultural Perspectives.
New York : Henry Holt, 1955.
- Kneller, George F. Introduction to the Philosophy of Education. New York :
John Wiley & Sone, 1964.
- Marshall, John P. The Teacher and His Philosophy. Lincoln, Nebraska :
Professional Educations, Inc. 1937.

เกษย์
นธภาพ
ระโยชน์
นคุณคำ

ชาของ
รศึกษา
รศึกษา
ข้างต้น
ง ๆ เช่น
แบ่ง

เมอื่น ๆ
งคุณคำ
ครงของ
ง ๆ เพื่อ
บการณ
รงเรียน
ะหว่าง
บการณ
ดี (๒)
เมสนใจ
เอ และ
ชนให้มี

ระสบ-
เออกได้
ว่าคุณคำ
(group
นค่าการ
งปฏิบัติ
งคุณคำ
ระโยชน์
เป็นหลัก

ภาพ